

# Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Кртытиан» (образование) еженедельник 23.08.2023թ. չորեքշաբթի թիվ 35 (1112)

## Օգոստոսյան

Ամառն անցավ: Մի քանի օրից կինչի դարձական *Առաջին զանգը: Սեպտեմբերի 1-ը* կտոնենք՝ որպես **Գիտելիքի օր**: Երկրի ղեկավարները կայցելեն կրթօջախներ: *Առաջին դասը* կվարեն 33 ԿԳՄՍ նախարարը, գերատեսչական այլ ղեկավարներ, գրողներ, գիտնականներ, արվեստագետներ... Աշնան առաջին օրը կխորհրդանշի բերքի, գիտելիքի առատություն, կդառնա աշխատանքի, նոր գործերի հրավեր...

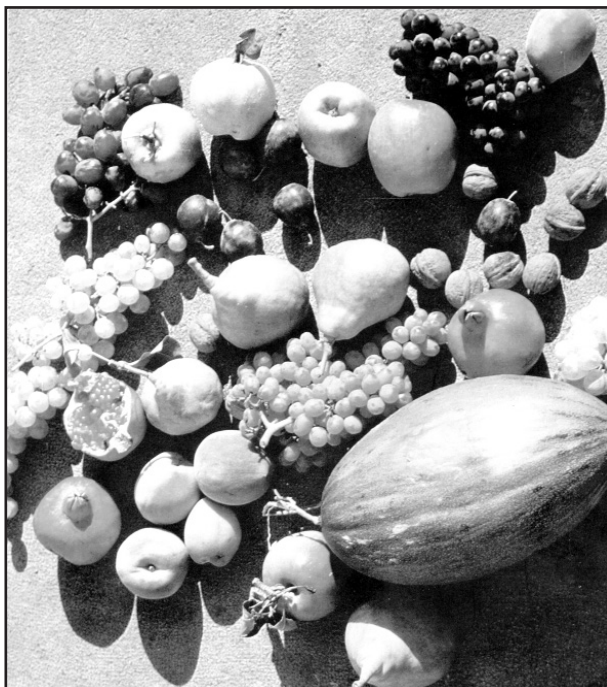
Դրանից առաջ արդեն մեկնարկել են *ուսուցիչների օգոստոսյան ավանդական խորհրդակցությունները*: Դրանց, իհարկե, կանդիդատներ մեր եւ այս, եւ առաջիկա համարներում, բայց մինչ այդ երկրի հազարավոր մանկավարժների համախոսքին գումար ենք մի պարզ նկատառում:

Ահա արդեն տասնամյակներ խոսում ենք կրթական համակարգի բարեփոխումների մասին: Անշուշտ, նոր հասարակության կառուցման պատմական անհրաժեշտությունն էր, որ թելադրեց ձեռնարկել դրանց իրագործումը: Բոլորնիայի գործընթացին միանալը, բարձրագույն կրթության ոլորտում անցումը եռաստիճան համակարգի, հանրակրթության անցումը տասներկուամյա ուսուցման, ապա կրեդիտային համակարգի, գնահատման եւ քննական նոր համակարգերի ներդրումը եւ այլ նորամուծություններ մեզանում եվրոպական չափորոշիչներ եւ չափանիշներ ամրագրելու, եվրոպական միասնական կրթական տարածք մուտք գործելու նպատակներն են հետապնդում: Իհարկե, ի վերջո, գերխնդիրը մնում է կրթության կազմակերպման առավել կատարյալ ձևերի եւ եղանակների մշակումն ու կիրառումը եւ դրանցով ուսուցման բարձր որակ ապահովելը:

Գերխնդիրն հետամուտ՝ աշխարհի փորձն ուսումնասիրելը եւ եղած լավագույնը տեղայնացնելը, թեև կարելու, բայց չի կարող լինել վերջնական, լիարժեք եւ կամ միակ բավարար ձեռնարկումը: **Սեփական** մանկավարժության պատմությունը, փորձը մանրակրկիտ ուսումնասիրելը, վերլուծելը, նորացնելը, կարծում ենք, նույնքան, գուցե ավելի կարելու է. ինչը վերջին ժամանակներում կարծես թե մոռացել ենք: Մի՞թե մեր դարավոր դպրության տարեգրության մեջ մնայուն եւ բոլոր ժամանակների համար ընդօրինակելի էջերը քիչ են: Չէ՞ որ կրթության ոլորտում, ընդհանրապես մանկավարժության բնագավառում կան պատմականորեն հիմնավորված մնայուն սկզբունքներ, որոնց ձեւավորման գործում փոքր չէ հայկական ներդրումը:

Մանրամասնելու խնդիր չդնենք մեր առաջ. ավելացնենք միայն, որ բարդ-բարդ բաներ մտածելուց կամ ուրիշներին պատճենելուց առաջ չմոռանանք, որ այսօր էլ մեզանում կա մասնագիտական հզոր ներուժ, որն ի գործ է ինքը հարստացնել աշխարհի մանկավարժական գանձարանը... Ինչպես դարեր առաջ Անանիա Շիրակացին: Հետո՛ ինչ, որ աշխարհը Կոպեռնիկոսին կամ Բրունոյին է ծանաչում: Մենք հո՛ գիտենք մեր իրական արժեքը: Փորձենք այն մշտապես ծանաչելի եւ գնահատելի դարձնել գոնե մեզ համար: Հետո արդեն՝ նաեւ աշխարհի:

Գ.Մ.



## Համահայկական

### Ամառային 8-րդ խաղերն ավարտվեցին

Օգոստոսի 19-ին Գառնիում տեղի է ունեցել Համահայկական խաղերի փակման պաշտոնական արարողությունը, որին մասնակցել են 33 նախագահ **Վահագն Խաչատուրյանը**, Համահայկական ամառային 8-րդ խաղերի կազմակերպման եւ անցկացման կազմկոմիտեի նախագահ **Արայիկ Հարությունյանը**, ՀԽՀԿ նախագահ **Իշխան Զաքարյանը**, ՀԽՀԿ ներկայացուցիչներ եւ խաղերին մասնակցած մարզիկներ, պատվիրակությունների անդամներ:

«Միասնություն սպորտով» կարգախոսի ներքո Համահայկական 8-րդ խաղերը Հայաստանում էին միավորել աշխարհի տարբեր ծայրերից ժամանած մեր հայրենակիցներին: 41 երկրների 181 քաղաքների ավելի քան 7000 մարզիկներ երկու շաբաթների ընթացքում պայքարել են մեդալների 107 հավաքածուի համար: Նրանց 80%-ից ավելին առաջին անգամ էր Հայաստանում:

Հարունակությունը՝ էջ 2

## Ուժային կառույցներ

### Ամրապնդելով պատրաստության ոգին

Մոմթե Մելքոնյանի անվան ռազմամարզական վարժարանում տեղի է ունեցել 33 վարչապետի հովանու ներքո ուժային կառույցների միջեւ առաջին անգամ անցկացվող բանակային խաղերի բացման հանդիսավոր արարողությունը: Միջոցառմանը ներկա էին 33 ՁՈՒ ԳՇ պետ, պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ, գեներալ-լեյտենանտ **Էդվարդ Ասրյանը**, 33 ԿԳՄՍ նախարար **Ժաննա Անդրեասյանը**, ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ **Կարեն Գիլոյանը**, ուժային գերատեսչությունների ներկայացուցիչներ ու պաշտոնատար այլ անձինք:

Հաջողություն եւ ազնիվ մրցապայքար մաղթելով խաղերի մասնակիցներին նախարար Ժաննա Անդրեասյանը եւ գեներալ-լեյտենանտ Էդվարդ Ասրյանը հանձնում են հայտնել, որ այս խաղերն առավել կամրապնդեն ուժային կառույցների ներկայացուցիչների մարզական մրցակցության ոգին եւ գործընկերային փոխգործակցությունը, իսկ առաջին անգամ անցկացվող այսօրինակ բանակային մրցաշարը կդառնա ամենամյա եւ ավանդական:

Հարունակությունը՝ էջ 2

## Սեպտեմբերի 1-ին ընդառաջ

### Արտագնա աշխատանքային խորհրդակցություն

Նոր ուսումնական տարվա մեկնարկին ընդառաջ՝ տեղի է ունեցել արտագնա աշխատանքային խորհրդակցություն, որի ընթացքում քննարկվել են հանրակրթական նոր չափորոշիչներում, նոր դասագրքերի ստեղծման, ուսումնական նյութերի կիրառման, հանրակրթության ոլորտը կարգավորող իրավական ակտերի փոփոխության, դպրոցների ֆինանսավորման եւ կառավարման նոր մոդելի վերաբերյալ մի շարք հարցեր:

Երկօրյա խորհրդակցությանը մասնակցել են 33 կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարի տեղակալ **Արաքսիա Սվաջյանը**, նախարարության, 33 մարզպետարանների եւ Երեւանի քաղաքապետարանի հանրակրթության ոլորտի պատասխանատուները, ԿՁՆԱԿ-ի, ԿՏԱԿ-ի, ՀՄԿ-ի, Կրթության տեսչական մարմնի ներկայացուցիչներ:

Հարունակությունը՝ էջ 4



# Ամառային 8-րդ խաղերն ավարտվեցին

## սկիզբը՝ էջ 1

Միջոցառման ընթացքում նախագահ Վահագն Խաչատրյանը մրցանակներ է հանձնել «Համահայկական խաղերի գեղեցկուհի», «Լավագույն պատվիրակություն», «Արդարացի խաղ», «Համահայկական խաղերի հայտնություն», «Մարզական ոգի եւ արիություն», «Լավագույն քաղաք՝ արտերկրի եւ Հայաստանի Հանրապետության» անվանակարգերում հաղթողներին:

Համահայկական խաղերի գեղեցկուհի մրցույթում հաղթող է ճանաչվել ԱՄՆ Բեյերլի Հիլզ քաղաքի բասկետբոլիստուհի Աննա Ալվանյանը:

Լավագույն պատվիրակություն է ճանաչվել Ավստրալիայի Սիդնեյ քաղաքի պատվիրակությունը:

Արդար խաղ անվանակարգում հաղթող է ճանաչվել Արգենտինայի Բուենոս Այրես քաղաքի պատվիրակությունը:

Համահայկական խաղերի հայտնություն անվանակարգում հաղթել է Ղազախստանի թիմը:

Մարզական ոգի եւ արիություն անվանակարգում հաղթող է ճանաչվել Ստեփանակերտի թիմը:

Լավագույն քաղաք անվանակարգում հաղթել են Լոնդոնն ու Արթիկը:

Միջոցառման ընթացքում Համահայկական խաղերի 25-ամյակի ոսկե մեդալներով եւ 25-ամյակի մեդալներով են պարգևատրվել մի շարք գործիչներ:

Պարգևատրման արարողությունից հետո նախագահ Վահագն Խաչատրյանը հանդես է ելել ելույթով եւ Համահայկական 8-րդ ամառային խաղերը հայտարարել փակված:

Նախագահն իր խոսքում մասնավորապես ասել է. «Ավարտին են մոտենում Համահայկական 8-րդ ամառային խաղերը, որոնք արդեն 25 տարի դարձել են կամուրջ աշխարհի տասնյակ երկրներում ապրող մեր հայրենակիցների եւ մայր հայրենիքի միջև: Այսօր ես ցանկանում եմ շնորհավորել համահայկական խաղերի բոլոր հաղթողներին ու մրցանակակիրներին, մասնակիցներին եւ մեզ բոլորիս, որովհետեւ ամառային խաղերն իրապես համահայկական միջոցառում է՝ իր բովանդակությամբ ու միասնականության խորհրդով: Այս օրերին աշխարհի ամենահեռավոր անկյուններից Հայաստան եկած մեր բազմահազար հայրենակիցներն իրենց հետ նոր ուժ ու կրողով են բերել»:



Նշենք՝ 8 երկիր առաջին անգամ էր ներկայացուցիչ ունենում իր խաղերն իրապես համահայկական միջոցառում է՝ իր բովանդակությամբ ու միասնականության խորհրդով: Այս օրերին աշխարհի ամենահեռավոր անկյուններից Հայաստան եկած մեր բազմահազար հայրենակիցներն իրենց հետ նոր ուժ ու կրողով են բերել»:

Ամենամեծը Ռուսաստանի Դաշնության պատվիրակությունն էր՝ 24 քաղաքներից 705 մարզիկով: Ամենափոքր պատվիրակությունն ունեցող երկրներն էին Հունաստանը, Սինգապուրը, Հորդանանը եւ Չեխիան՝ 1-ական մասնակից:

Մարզիկները մրցանակային տեղերի համար պայքարել են 19 մարզածեւում: Մրցումները սպա-

արկել են շուրջ 500 մրցավարների՝ այդ թվում աշխարհի 7 երկրներից:

Համահայկական խաղերի համաշխարհային կոմիտեի պաշտոնական կայքի հաղորդմամբ՝ ամենաշատ մեդալները բաժին են հասել Երեւանի պատվիրակներին: Ընդհանուր առմամբ մեդալներ են նվաճել 15 պետությունների 48 քաղաքներ:

Ինչպես 2019 թվականին, այս անգամ էլ խաղերի կայացմանն իրենց աշխատանքով մեծապես աջակցեցին կամավորները: Շուրջ 2000 կամավորներ հյուրերին օգնում էին օդանավակայանում, սահմանային անցակետերում, մարզադահլիճներում, բացման եւ փակման արարողության ժամանակ՝ ամենուր:

Համահայկական 8-րդ խաղերը մեկնարկել էին օգոստոսի 5-ին, Գյումրիում:

Փակման հանդիսավոր միջոցառման ժամանակ չորս կամավորների օգնությամբ իջեցվել է Համահայկականի դրոշը, մարվել է համահայկական ամառային 8-րդ խաղերի ջահը:

# Ամրապնդելով պատրաստության ոգին

## սկիզբը՝ էջ 1

Ելույթ ունեցողները նաեւ ընդգծել են, որ մրցույթի մասնակիցները լավագույններից են, քանի որ անցել են նախընտրական դժվարին ճանապարհ, ուստի պատիվ ունեն ներկայացնելու իրենց ուժային կառույցները՝ առավելագույնս ցուցադրելով իրենց կամային որակները, արհեստավարժությունն ու մարզական հմտությունները:

Բանակային խաղերին մասնակցում են 33 պաշտպանության, ներքին գործերի, արդարադատության նախարարությունների, ազգային անվտանգության ծառայության, պետական եկամուտների եւ քննչական կոմիտեների, դատախազության եւ պետական պահպանության ծառայության հավաքական թիմերը, որոնք շուրջ մեկ շաբաթ կայաքար են մի քանի մրցածեւերում:

Բանակային խաղերի բացման արարողությունը եզրափակվել է հավաքական թիմերի հանդիսավոր երթով եւ ՀՀ ԶՈՒ երգի եւ պարի համույթի ելույթով:

Հիշեցնենք՝ բանակային խաղերում ներառված են լինելու հետեւյալ մարզածեւերը՝

- բանակային քառամարտ, որն ընդգրկում է ձգումներ պտտածողից (կանանց դեպքում՝ իրանի ծալում եւ տարածում), վազք՝ 100 մ եւ 3000 մ (կանանց համար՝ 1000 մ) եւ նռնակի նետում նշանակետին մրցածեւերը,

- ռազմականացված կրոսավազք (փոխանցումավազք), որը կիրականացվի թե՛ անհատական, թե՛ թիմային ձևերով. այս պարագայում՝ արդեն փոխանցումավազքով, ամեն կառույցից՝ 3-ական մասնակից: Մարզածեւի էությունը վազքն է, այնուհետեւ թիրախի խոցումն ավտոմատով, նորից

վազք, ապա նռնակի նետում վարժությունների կատարումը,

- կողմնորոշում, որն իրականացվելու է որոշակի տեղանքի համար տրվող քարտեզով, տեղանքում առանձնացվելու եւ ստուգողական կետեր, քարտեզով տրվելու եւ նաեւ դրանք գտնելու հերթականությունը, եւ էլեկտրոնային կրիչով գրանցվելու է յուրաքանչյուր կետին մոտենալու հանգամանքը: Մասնակիցները, ինչը կարելի է, կարող են օգտագործել միայն ոչ էլեկտրոնային կողմնացույց,

- 3 տարբեր հրաձգության ձեւեր են տարբեր դիրքերով՝ հրաձգություն «ԱԿ 74» ինքնաձիգից, հրաձգություն «ՊՍ» ատրճառակից, հրաձգություն «ՂԴԴ» հրացանից: Հրաձգությունը պետք է կազմակերպվի՝ Ձիմված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի կողմից հաստատված՝ հրաձգության ձեւ-

նարկի համաձայն:

Բանակային խաղերի մրցանակային ֆոնդը 30 միլիոն դրամ է կազմում: Առաջին, երկրորդ, երրորդ տեղերը զբաղեցրած մասնակիցները կպարգևատրվեն հավաստագրերով, մեդալներով եւ դրամական պարգևներով, առաջին տեղը գրաված թիմերը՝ գավաթներով: Առաջին տեղի համար նախատեսված է 1 մլն դրամ պարգև, 2-րդ տեղի համար՝ 500 հազար դրամ, 3-րդ տեղի համար՝ 300 հազար դրամ:

Փոխանցումավազքի մրցանակակիր թիմերը կպարգևատրվեն համապատասխան գավաթով, իսկ յուրաքանչյուր մասնակից՝ մեդալներով, պատվոգրերով եւ դրամական պարգևներով: 1-ին տեղի համար յուրաքանչյուր մասնակից կստանա 300 հազար դրամ, 2-րդ տեղի համար՝ 200 հազար դրամ, 3-րդ տեղի համար՝ 150 հազար դրամ:





Այց Սյունիքի մարզ

Շնորհավորում ենք

Արդյունավետ կանգառներ

Նոր նշանակում

Նախարար Ժաննա Անդրեասյանն աշխատանքային այց է կատարել Սյունիքի մարզ: Նա շրջել է մի շարք կրթական, մշակութային և սպորտային հաստատություններում, ծանոթացել կատարվող աշխատանքներին և առկա խնդիրներին:

իրականացվող բարեփոխումները: ԿԳՄՍ նախարարի հաջորդ կանգառը Զենրիկ Իգիթյանի անվան գեղագիտության ազգային կենտրոնի Մեղրիի մասնաճյուղն էր: Նա շրջել է կենտրոնում, ծանոթացել ընդհանուր ցուցադրությանը՝ հատկապես հետաքրքրվելով սաների ձեռագործ աշխատանքներով: Նախարարը տեղում արձանագրել է մի քանի խնդիրներ, որոնց կարգավորման ուղղությամբ կտրվեն լուծումներ:

Ջանակում նախարարն եղել է նաև Քաջարանի արհեստագործական պետական ուսումնարանում և Քաջարանի մանկապատանեկան մարզադպրոցում, ծանոթացել շենքային, մարզումային պայմաններին և առկա մի շարք խնդիրներին:



Հարցի տնօրենն ու մարզիչները հպարտությամբ ներկայացրել են իրենց սաների մարզական հաջողությունները: Քննարկվել է մարզադպրոցի շենքային պայմանների և գույքային հագեցվածության բարելավմանն ուղղված մի շարք հարցեր:

Նախարարի առաջին կանգառը Մեղրիի պետական քոլեջն էր: Ժաննա Անդրեասյանը շրջել է քոլեջի տարածքում, ծանոթացել շենքային պայմաններին, խնդիրներին: Նախարարը հետաքրքրվել է ընդունելության գործընթացով, ինչպես նաև նոր ուսումնական տարվան ընդառաջ քոլեջի տնօրենի և կրթության ոլորտի պատասխանատուների հետ քննարկել է ուսումնական պլանները, ներկայացրել ոլորտում

Մեղրիում Ժաննա Անդրեասյանն այցելել է նաև Սուրբ Զովհաննես եկեղեցի, որտեղ արդեն ավարտվել են վերականգնման աշխատանքները: Սյունիք կատարած մարզային այցի շրջանակում նախարարն եղել է նաև Քաջարանի արհեստագործական պետական ուսումնարանում և Քաջարանի մանկապատանեկան մարզադպրոցում, ծանոթացել շենքային, մարզումային պայմաններին և առկա մի շարք խնդիրներին:

Հարցի տնօրենն ու մարզիչները հպարտությամբ ներկայացրել են իրենց սաների մարզական հաջողությունները: Քննարկվել է մարզադպրոցի շենքային պայմանների և գույքային հագեցվածության բարելավմանն ուղղված մի շարք հարցեր:

Նշենք, որ նախարար Ժաննա Անդրեասյանի մարզային այցերը շարունակական են լինելու:

Օգոստոսյան խորհրդակցություններ

ԲՏՃՄ առարկաների բոլոր ուսուցիչները կստանան 25 տոկոս հավելավճար

Նոր ուսումնական տարվան ընդառաջ Արագածոտնի մարզից մեկնարկել են ավանդական օգոստոսյան խորհրդակցությունները՝ հանրակրթական դպրոցների, նախադպրոցական հաստատությունների տնօրենների, փոխտնօրենների մասնակցությամբ:

2024 ուսումնական տարվանից:

Նշվել է, որ սեպտեմբերից նոր չափորոշիչը ներդրվելու է 2-րդ, 5-րդ և 7-րդ դասարաններում, իսկ 10-րդ դասարանում այն կգործի հաջորդ ուսումնական տարվանից: Սեպտեմբերից մինչև 100 աշակերտ ունեցող դպրոցների ուսուցիչները, ինչպես նաև Հայաստանում ԲՏՃՄ առարկաների՝ բացառությամբ մաթեմատիկական առարկաներ դասավանդողների, բոլոր ուսուցիչները կստանան 25 % հավելավճար: Ի հավելումն նախարարի տեղակալի պարզաբանումների՝ ԿԳՄՍ ներկայացուցիչները խոսել են աշակերտների կրթական իրավունքի իրացումն արդյունավետ կազմակերպելու կարևորության մասին՝ շեշտադրելով թե՛ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար լավագույն պայմանների ապահովման, և թե՛ բուլինգի, ընտանիքում երեխայի բռնության և այլ արատավոր երեւույթների վերահսկման և կանխարգելման բացառման կարևորությունը: Հնչած հարցերի շուրջ տնօրենները հարցադրումներ են ներկայացրել, որոնց վերաբերյալ ծավալվել է քննարկում:

Օհանավանի, Լուսակնի և Գառնահովտի դպրոցների շինաշխատանքներն արդեն ավարտական փուլում են: Սասունի և Արագածավանի թիվ 1 դպրոցների կառուցման աշխատանքներն մեկնարկել են, ուստի նոր ուսումնական տարվանից այս դպրոցների աշակերտների ուսումնական գործընթացը՝ մինչև դպրոցների կառուցման ավարտը, կկազմակերպվի մոտակա այլ դպրոցներում:

Հանրակրթության ոլորտի բարեփոխումների, նոր ուսումնական տարվանից կիրառվելիք նորարարական մոտեցումների վերաբերյալ խորհրդակցությանը վարել ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի տեղակալ Արաքսիա Սվաջյանը: Խորհրդակցությանը մասնակցել են նախարարության և մարզպետարանի հանրակրթության ոլորտի պատասխանատու պաշտոնատար անձինք, ԿՏԱԿ-ի, ԿՁՆԱԿ-ի ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև մարզի 118 դպրոցների տնօրենները:

Արագածոտնի մարզպետի խորհրդակցական Արմեն Գրիգորյանը ես ողջունել է ներկայներին և տեղեկացրել, որ մինչև 2024 թվականը Արագածոտնի գրեթե բոլոր դպրոցները կունենան ԲՏՃՄ առարկաների լաբորատորիաներ, այդ թվում՝ 13-ը կգործարկվեն այս ուսումնական տարվա սկզբին: Նա անդրադարձել է նաև ՀՀ Կառավարության 300 դպրոց 500 մանկապարտեզ ծրագրին՝ նշելով, որ Արագածոտնի մարզում 1-ին փուլով 22 դպրոց է կառուցվելու կամ վերակառուցվելու:

Արագածոտնի մարզ կատարած աշխատանքային այցի շրջանակում ԿԳՄՍ ներկայացուցիչները հանդիպել են նաև նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների ղեկավարների հետ՝ նրանց իրազեկելով նախադպրոցական կրթությանն առնչվող նորամուծությունների մասին: Ընդգծվել է, որ նախադպրոցական կրթությունը որպես կրթության առաջնային օղակ ոչ պակաս կարևորվում է ՀՀ Կառավարության կողմից, ուստի մեկնարկած մեծածավալ բարեփոխումների թիրախը նաև այս ոլորտի զարգացումն է: 300 դպրոց 500 մանկապարտեզ ծրագրով մարզերում շուտով կհիմնվեն նոր մանկապարտեզներ, կվերակառուցվեն գործողները, բացի շենքային արդի պայմաններ ապահովելուց, ընթացքի մեջ են նաև բովանդակային փոփոխություններ, որոնք նախատեսվում են նախակրթարանների և մանկապարտեզների մանկավարժական կազմի կարողությունների զարգացում և ֆինանսական նոր մոդելի կիրառում:

Նախարարի տեղակալ Արաքսիա Սվաջյանը, ողջունելով ներկայներին, նախ ամփոփ տվյալներ է ներկայացրել Արագածոտնի մարզից ՀՀ բուհերի ընդունելության մրցույթին մասնակցած դիմորդների արձանագրած ցուցանիշների մասին՝ հղում կատարելով ԳԹԿ ներկայացրած տվյալներին:

Հիշեցնենք՝ խորհրդակցությունների նպատակն է՝ նոր ուսումնական տարվան ընդառաջ ոլորտի խնդիրները քննարկել տնօրենների, հանրակրթության մարզային պատասխանատուների հետ:

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի որոշմամբ՝ Սարգիս Հայոցյանը նշանակվել է ԿԳՄՍ բարձրագույն կրթության և գիտության կոմիտեի նախագահ՝ ազատվելով Գիտության կոմիտեի նախագահի պաշտոնից: Հիշեցնենք, որ Բարձրագույն կրթության և գիտության կոմիտեն ստեղծվել է «Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության մասին» օրենքում 2023 թվականին կատարված լրացումների և փոփոխությունների համաձայն: Նորաստեղծ Բարձրագույն կրթության և գիտության կոմիտեն կազմավորվել է Բարձրագույն որակավորման կոմիտեի, Գիտության կոմիտեի և ԿԳՄՍ նախարարության բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության վարչության հիմքի վրա:

Բարձրագույն կրթության և գիտության կոմիտեն գործում է ԿԳՄՍ նախարարության ենթակայությամբ՝ իրականացնելով բարձրագույն կրթության և գիտության ոլորտի միասնական քաղաքականությունը: Մարմնի գործունեության ոլորտին է վերապահված գիտության և բարձրագույն կրթության համագործակցությանն ու ինտեգրմանն ուղղված պետական քաղաքականության իրականացումը:

Նշենք, որ արդեն ուժի մեջ է մտել ՀՀ ԿԳՄՍ բարձրագույն կրթության և գիտության կոմիտեի կանոնադրությունը:

Բարի լուր

Հերթական մեղալները



Լեհաստանի Սիլեսիա քաղաքում օգոստոսի 10-20-ն անցկացվել է Աստղագիտության և աստղաֆիզիկայի միջազգային 16-րդ օլիմպիադան, որին մասնակցել է 50 երկրի 241 աշակերտ:

Օլիմպիադային Հայաստանի թիմը ներկայացրել են Ա. Շահինյանի անվան ֆիզմաթ հատուկ դպրոցի 12-րդ դասարանի աշակերտներ Արեգ Բարսեղյանը, Վյաչեսլավ Պետրոսյանը, Արտավազդ Հարությունյանը և Մարիա Առաքելյանը: ՀՀ թիմից արժաթե մեդալի է արժանացել Վյաչեսլավ Պետրոսյանը, իսկ բրոնզե մեդալի՝ Արտավազդ Հարությունյանը: Արեգ Բարսեղյանը և Մարիա Առաքելյանը արժանացել են գովասանագրերի:

Օլիմպիադան անցկացվել է 4 փուլով՝ տեսական, դիտողական, տվյալների վերլուծության և պլանետարիումի:

Հայաստանի թիմը ղեկավարել է Ա. Շահինյանի անվան ֆիզմաթ հատուկ դպրոցի ուսուցիչ Վարդգես Մամբրեյանը:

Հիշեցնենք, որ 2022 թ. Հայաստանի թիմն Աստղագիտության և աստղաֆիզիկայի միջազգային 15-րդ օլիմպիադայում արժանացել էր 3 բրոնզե մեդալների:





«Ամառային դպրոց»

Նախարարը հանդիպել է ծրագրի մասնակիցներին

Նախարար Ժաննա Անդրեասյանը Ազգային ժողովում հանդիպել է «Ամառային դպրոց» ծրագրի մասնակիցների հետ:

Հանդիպմանը մասնակցել են Աժ գիտության, կրթության, մշակույթի, սփյուռքի, երիտասարդության եւ սպորտի հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Սիսակ Գաբրիելյանը եւ հանձնաժողովի անդամ Գասմիկ Հակոբյանը:

Ծրագրին մասնակցում է շուրջ 600 դիմորդից մրցութային փուլը հաղթահարած 33 դպրոցների ավագ դասարանների 60 աշակերտ:

Աշակերտների հետ հանդիպման ընթացքում ԿԳՄ Նախարար Ժաննա Անդրեասյանը անդրադարձել է ոչ ֆորմալ կրթական ծրագրերի ընդլայնմանը, ավագ դպրոցներում ուսումնական ծրագրերի արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված քայլերին, մարզերում որոշ առարկաների գծով ուսուցիչների համալրման գործընթացին:



Նախարարը կարեւորել է նախարարության կողմից կրթությունը խրախուսող հոլովակների եւ քարոզչական այլ նյութերի պատրաստումն ու ցուցադրումը, որը լրացուցիչ խթան կհանդիսանա երիտասարդների շրջանում կրթության արժեւորման եւ տարածման գործում:

Նա խոսել է նաեւ ավագ դպրոցներում ուսուցման նոր մեթոդների, մասնավորապես՝ անհատականացված ուսուցման կիրառման մասին:

Նախարարը պատասխանել է աշակերտների ու լուրտին առնչվող բազմաթիվ հարցերին:

Ժաննա Անդրեասյանը, կարեւորելով նախարարին կից գործող աշակերտական խորհրդի դերը, նշել է. «Ի դեմս աշակերտների՝ կրթական համակարգում մենք ունենք ներուժ, որն արդյունավետ չենք օգտագործում: Մենք հակված ենք աշակերտներին վերաբերվել որպես կրթական համակարգի հիմնական շահառու, բայց դուք դրա լիարժեք մասնակիցն եք: Իրականում կրթությունը ձեր օգնությամբ կարող է դառնալ շատ ավելի լավ: Կարծում եմ՝ փոփոխությունների մեջ դուք ամենալավն եք տեսնում այն խնդիրներն ու բացերը, որոնք կարելի է լավարկել ու վերանայել»:

Օգոստոսի 21-ին «Ամառային դպրոց» ծրագրի առաջին դասընթացն էր: Ծրագիրը կտևի 2 շաբաթ:

Արտագնա աշխատանքային խորհրդակցություն

սկիզբը՝ էջ 1

Ներկայացնելով հանրակրթության նոր չափորոշիչները մեր ժամանակի ընթացքում աշխատանքները՝ նախարարի տեղեկակ Արաքսիա Սվաջյանը նշել է, որ սեպտեմբերից նոր չափորոշիչը ներդրվելու է 2-րդ, 5-րդ եւ 7-րդ դասարաններում: 10-րդ դասարանում նոր չափորոշիչ ներդրումը կիրականացվի հաջորդ ուսումնական տարում՝ թեև նախապես պլանավորված էր, որ ներդրվելու է այս տարվանից:

Ըստ փոխնախարարի հանրակրթության պետական չափորոշիչները պայմանավորված հայտարարվել էին դասագրքերի ստեղծման մրցույթներ, որոնք արդեն ամփոփվել են: Մասնավորապես՝ 10-րդ դասարանի համար անհրաժեշտ դասագրքերից մոտ տասը բացակայում են, քանի որ դրանց մի մասի համար հայտեր չեն ներկայացվել, իսկ որոշ դեպքերում ներկայացված հայտերը փորձագիտական դրական եզարակացություն չստանալու պատճառով չեն երաշխավորվել:

Ինչ վերաբերում է մյուս դասարաններին (2-րդ, 5-րդ, 7-րդ), ապա դրանց համար դասագրքերի հիմնական մասն արդեն երաշխավորվել է:

«Ինչպես գիտեք, դասագրքերի ստեղծման են հրատարակման գործընթացներն առանձնացված են, եւ բոլոր այն դասագրքերը, որոնց մրցույթներն արդեն կայացել են, ներկայացվել են հրատարակման: Այն առարկաները, որոնց համար նոր դասագրքեր դեռևս չկան, կդասավանդվեն ուսումնական նյութերով», - պարզաբանել է Արաքսիա Սվաջյանը՝ հավելելով, որ նախորդ երկու-երեք տարիներին, երբ Տավուշում փորձարկվում էր նոր չափորոշիչը, ուսումնական նյութերն արդեն մշակվել էին:

Նոր չափորոշիչի ներդրմամբ պայմանավորված՝ իրականացվել են ուսուցիչների վերապատրաստումներ, սակայն այս ուղղությամբ դեռևս կա հավելյալ աշխատանքի անհրաժեշտություն: Այդ նպատակով առանձնացվել են մենթոր դպրոցներ, որոնք հանդես են գալու որպես օջակցություն ցուցաբերող կենտրոններ:

«Առնվազն առաջիկա մի քանի տարում մենք չափորոշիչի ներդրման գործընթացում ենք զտնվելու: Հաջորդ տարի հանրակրթության պետական չափորոշիչը կներդրվի 3-րդ, 6-րդ, 8-րդ եւ 10-րդ դասարաններում, իսկ հաջորդաբար արդեն մնացած դասարաններում: Հաշվի առնելով Տավուշի մարզում չափորոշիչի ներդրման

փորձը՝ ակնկալում ենք ունենալ դրական արդյունք, որի համար պատասխանատու եւ հետետողական աշխատանք պետք է կատարենք: Հատկապես փորձարկվող դասարանները պետք է լինեն մեր ուշադրության կենտրոնում՝ ուսուցիչը եւ աշակերտը պետք է անընդհատ զգան, որ պետության ուշադրության կենտրոնում են», - նշել է նախարարի տեղակալը:

Նշվել է, որ չափորոշիչի ներդրմանը զուգահեռ՝ փոփոխություններ կլինեն դասարանների կոմպլեկտավորման, ուսուցիչների դրույքային ծանրաբեռնվածության, սովորողների գնահատման համակարգերում: Այդ փոփոխությունները կիրառելի են միայն 2-րդ, 5-րդ եւ 7-րդ դասարանների սովորողների եւ ուսուցիչների համար, որտեղ ներդրվում է նոր չափորոշիչը: Մասնավորապես՝ 2-րդ դասարանում ուսուցիչ դրույքային ծանրաբեռնվածությունը կհաշվարկվի շաբաթական 18, իսկ 5-րդ եւ 7-րդ դասարաններում՝ 20 ժամ ծանրաբեռնվածությամբ: Մյուս դասարաններում կշարունակի գործել շաբաթական 22 ժամ ծանրաբեռնվածության մոդելը, որը կփոփոխվի առաջիկա տարիներին՝ չափորոշիչի ներդրմանը զուգահեռ:

Արդեն հաստատվել են համապատասխան կարգերը, ըստ որի՝ մինչեւ 100 աշակերտ ունեցող դպրոցների մանկավարժները, ինչպես նաեւ հանրապետության բոլոր ԲՏՃՄ առարկաների ուսուցիչները՝ բացառությամբ մաթեմատիկական առարկաներ դասավանդողների, կստանան հավելավճար: Պարզաբանելով խնդիրը՝ Արաքսիա Սվաջյանը նշել է, որ դպրոցները պետք է ու-



ուսուցիչների տվյալները ներբեռնեն ԿՏԱԿ-ի կողմից սպասարկվող կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգ: Ներկաները հարց են բարձրացրել՝ ԲՏՃՄ առարկաների ուսուցիչների համար սահմանված 25 տոկոս հավելավճարը արդյոք տարածվում է համատեղությամբ աշխատող մանկավարժների վրա: Այս առնչությամբ պարզաբանվել է, որ համատեղությամբ աշխատելու դեպքում եւս հավելավճարը կիրառելի է:

ԿՁՆԱԿ տնօրենի պաշտոնակատար Արտաշես Թորոսյանը ներկայացրել է հանրակրթության նոր չափորոշիչի տեղայնացման նպատակով մշակված բովանդա-

կային նյութերն ու գործիքները, որոնք պետք է կիրառվեն դպրոցների կողմից չափորոշիչի տեղայնացման ընթացքում:

Հանրակրթության վարչության քաղաքականության մշակման եւ վերլուծության բաժնի պետ Անուշ Լալազարյանը ներկայացրել է իրավական ակտերում կատարված փոփոխությունները:

ԿԳՄ Նախարարության գլխավոր քարտուղարի տեղակալ Վահրամ Գասպարյանը ներկայացրել է ֆինանսավորման նոր մոդելի ներդրմանն առնչվող պարզաբանումներ:

Այս համատեքստում քննարկվել են հանրահանրուր ներառական կրթության կազմակերպմանն առնչվող խնդիրները. նշվել է, որ առաջիկա սեպտեմբերից ներդրվող ֆինանսավորման նոր մոդելով բոլոր դպրոցներում պարտադիր է լինելու հոգեբանի հաստիքը:

Խորհրդակցության ընթացքում անդրադարձ է եղել նաեւ տնօրենի ընտրության կարգում նախատեսվող փոփոխություններին, որի նախագիծն այժմ շրջանառվում է:

ԿԳՄՍ հանրակրթության վարչության հանրակրթության եւ արտադպրոցական ծրագրերի մշակման եւ իրականացման բաժնի պետ Սուսաննա Ազատյանը ներկայացրել է ուսուցիչների մասնագիտական կարողությունների զարգացմանը վերաբերող խորհրդակցության օրակարգային մյուս հարցերը, այդ թվում՝ ատեստավորման եւ որակավորման տարակարգի, նախադպրոցական կրթության ոլորտի փոփոխությունների մասին եւ այլն:





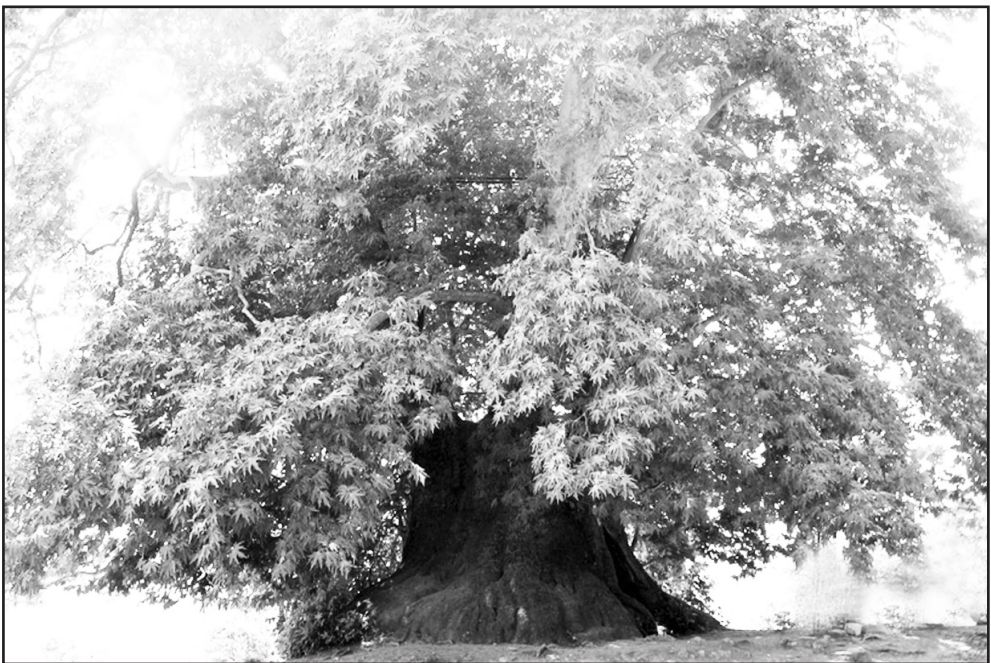
## Ճանաչիր, որ սիրես

# Արցախի նշանավոր վանքերն ու եկեղեցիները

Մեծ Հայքի Արցախ նահանգն ընդգրկել է Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսարևելյան եզերքը՝ Փոքր Կովկասի հարավարևելյան հատվածը: Հայոց Արցախ աշխարհը հարուստ է բնության ու պատմամշակութային հուշակերտ հուշարձաններով:

Համահայկական ճանաչում է հռչակ են վայելում Ազոխի քարանձավը, Հյունուտի կիրճը, Քարվաճառի ջերմուկներն ու Սխտորաշեն գյուղի մոտակայքում վեր խոյացած հսկայական սոսին (չինարի, արցախյան բարբառով՝ տրնջըրե): Այն մոտ 2000 տարեկան է: Ծառի բարձրությունը ավելի քան 54 մ է: Փչակն ունի 44 քառ. մ մակերես: Ծառի ներսում կարող են հանգիստ տեղավորվել ավելի քան հարյուր հոգի: Ծառաբնի հիմքի տրամագիծը 27 մ է: Հսկայական սոսին ստվեր է զգում մոտ 1400 քառ. մ մակերեսի վրա: Իր հսկայական չափերով ծառը գերազանցում է հանրահայտ Էգեյան ծովի Կոս կղզու եւ Աշքաբադի Փիրուզե կիրճի ծառերին: Ծառի մոտ բխում է ջրառատ Տենջրու աղբյուրը, որը դարեր ի վեր ջրում էր սոսին եւ աշխատեցնում մոտակա ջրաղացները: Համաձայն արձանագրության աղբյուրը կառուցել են Սխտորաշենի բնակիչները՝ Հովհաննես Կասիբեկյանը, Ներսես Մուսաբեկյանը, Մանաս Գասպարյանը:

Ըստ սերնդե սերունդ փոխանցվող ավանդությունների՝ այդ դարավոր ծառի ստվերում հանգստացել են անցյալի այնպիսի երեւելի գործիչներ, ինչպիսիք են Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցը, Սուրբ Մովսես Խորենացին, Մովսես Դասխուրանցին (Կաղանկատվացի), Սայաթ-Նովան, Րաֆֆին, Լենն եւ շատ ուրիշներ:



Սխտորաշեն գյուղի մոտակայքում վեր խոյացած հսկայական սոսին (չինարի, արցախյան բարբառով՝ տրնջըրե)

## Ամարասի վանք

Մարտունու շրջանի Մաճկալաշեն գյուղը գտնվում է Ամարաս գետի աջ ափին՝ լեռների գրկում, Ստեփանակերտ քաղաքից մոտ 55 կմ հարավ-արեւելք, Երեւանից մոտ 375 կմ (դեպի հարավ-արեւելք) հեռավորության վրա: Մաճկալաշեն գյուղի մոտ՝ Խազազ եւ Լուսավորիչ սարերի միջև ընկած գոգահովտում, գտնվում է նշանավոր Ամարասի վանքը: Ամարասի վանքի եկեղեցին IV դ. սկզբին հիմնադրել է Ս. Գրիգոր Լուսավորիչը: Եկեղեցու արեւելյան կողմում է ամփոփված Աղվանքում քրիստոնեություն տարածելիս 338 թ. Սանեսան թագավորի հրամանով նահատակված Ս. Գրիգորիսը՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի թոռը: V դ. սկզբին Ս.

Մեսրոպ Մաշտոցը Ամարասի վանքում բացել է Արցախ աշխարհի առաջին հայագիր դպրոցը: 489 թ. Վաչագան Գ. Բարեպաշտ թագավորը, գտնելով Գրիգորիսի՝ արդեն մոռացված գերեզմանի տեղը, վրան մատուռ է կառուցում, ապա նաեւ եկեղեցի: V դարից Ամարասի վանքը դարձել է երկրամասի նշանավոր կենտրոն եւ եպիսկոպոսանիստ:

XX դ. լքված եւ անայացած Ամարասի վանքը 1992 թ. վերաբացվել է որպես Արցախի թեմի գործող վանք:

Ամարասի վանքն ունի կանոնավոր ուղղանկյուն հատակագիծ (59 x 85 մ)՝ չորս անկյուններում շրջանաձեւ բուրգերով ուժե-



Սուրբ Գրիգորիսի տապանաքարը Ամարասի եկեղեցու խորանի տակ



ղացված եւ հրակնատավոր բարձր պարիսպներ, որոնց ներսից ամբողջ պարագծով կից են բնակելի եւ օժանդակ շինությունները: Բնակելի խցերի շարքով անջատվող երկու ներքին բակերից արեւելյանը տնտեսական նշանակության է (նրա շուրջն են խմբավորված վանքի գոմը, ախոռը, մթերանոցները): Արեւմտյան ավելի ընդարձակ բակի կենտրոնում բարձրանում է երկու զույգ մույթերով Ս. Գրիգորիս եռանավ բազիլիկ եկեղեցին: Եկեղեցու բեմի տակ պահպանվել է Ս. Գրիգորիսի մատուռ-դամբարանը՝ արեւելքից արեւմուտք ձգվող ուղղանկյուն (1,90 x 3,75 մ), պայտածե կտրվածք ունեցող թաղով միանավ դահլիճը, որն արեւելքում ունի խորշ, իսկ երկայնական պատերում՝ մեկական մուտք: Նախամուտքերի արեւելյան պատերին քանդակված են ոճավորված արձաններ: Ս. Գրիգորիսի դամբարանն ունի նույն հորինվածքը, ինչպիսին ունեն Ս. Էջմիածնում Ս. Գայանեի եւ Օշականում Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի դամբարանները, եւ կարելու է Հայաստանում հուշակոթո-

ղային ճարտարապետության այդ կառուցվածքների ստեղծման եւ զարգացման պատմության ուսումնասիրման համար:

«Պատմական միջավայրի պահպանության պետական ծառայություն» ՊՈԱԿ-ի նախաձեռնությամբ, Տիգրանակերտի արշավախմբի ղեկավար, հնագետ Համլետ Պետրոսյանի ղեկավարությամբ՝ 2014 թ., ապա 2019-ին պեղման եւ ուսումնասիրման աշխատանքներ են իրականացվել Ամարասի Սուրբ Գրիգորիս մատուռ-դամբարանում:

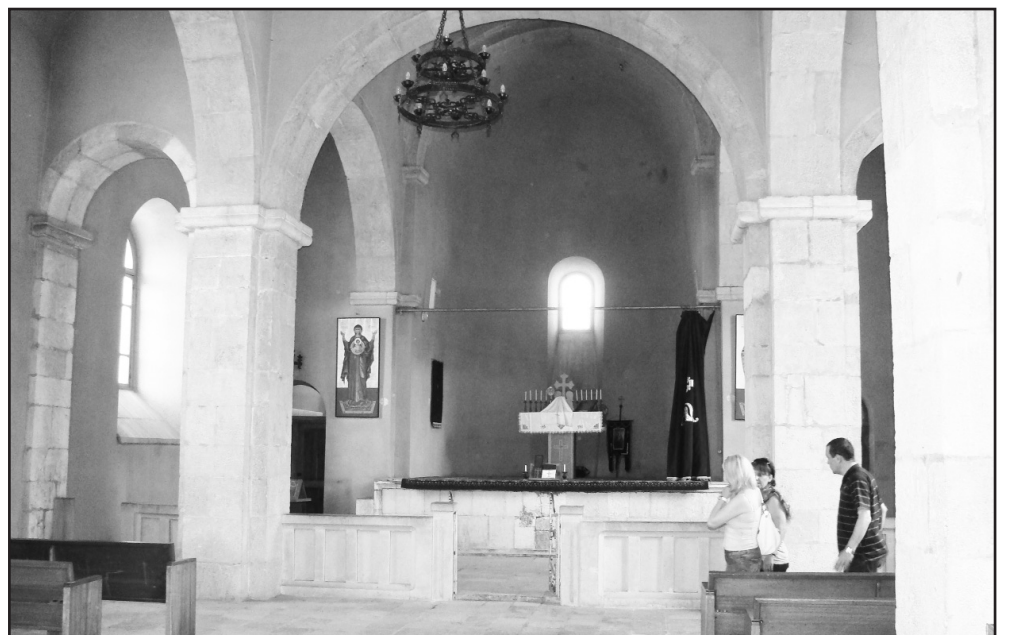
Ամարասի պեղումների ընթացքում տարբեր ժամանակաշրջանների նյութ է հայտնաբերվել, որոնցից Հ. Պետրոսյանը, մասնավորապես, առանձնացնում է մարդու կմախքի մնացորդները, որոնք մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում Ս. Գրիգորիսի մասին շրջանավոր ավանդությունների համայնապատկերում: Թե հայտնաբերված ոսկորները որքանով կարող են առնչվել V դարի իրողություններին, կպարզվի ուսումնասիրությունների արդյունքում:

## Ավանդապատում

Ավանդությունը հայտնում է, որ արնածարավ Լենկ Թեմուրը, ասպատակելով բազում երկրներ, եկել հասել էր Պարսկաստան, հյուսիսից անցել Արաքս գետը եւ խորացել մեր հայրենիքի սահմաններում, հասել Արցախ ու Ամարաս: Բռնակալը հրամայել է հիմնահատակ ավերել վանքը, իսկ քարերը նետել վանքից ահազին հեռավորությամբ հոսող Արաքս գետը: Լենկ Թեմուրն իր զինվորներին հրահանգում է կենդանի շղթա կազմել ու քարերն իրար փոխանցելով՝ լցնել Արաքս գետը: Զինվորները նույնությամբ կատարել են բռնակալի հրամանը եւ վանքի քարերը ձեռքից ձեռք փոխանցելով՝ լցրել են Արաքս գետը: Սակայն գի-

շերը, Աստծո հրամանով, հրեշտակների երկնային զորքը կրկին կառուցել, վերականգնել է Ամարասի վանքը: Ապառախ բռնակալը հրամայել է նորից հիմնիվեր քանդել վանքը եւ քարերը լցնել գետը: Այդպես կրկնվել է մի քանի անգամ: Ցերեկները զինվորները քանդում էին սրբավայրը, իսկ գիշերները հրեշտակների բազմությունը մի քանի րոպեում վերականգնում էր հրաշակերտ վանքը: Զկարողանալով հասնել իր մտադրության իրականացմանը՝ սարսափահար Լենկ Թեմուրը ստիպված է լինում անխաթար թողնել հրաշագործ սրբավայրը եւ գլխկոր հեռանալ երկրամասից:

Հարունակելի  
Արման ՄԱԼՈՅԱՆ



































### Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ ՀՀ ԿԳՄՍՍ «Արմավիրի պետական ինդուստրիալ մանկավարժական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Ռուսաց լեզու» (600 ժամ) առարկայի դասախոսի թափուր տեղի համար:

**Դասախոսի համապատասխանության նկատմամբ պետական կրթական չափորոշիչով սահմանված պահանջներն են.**

- Դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում համաձայն «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին: Մրցույթը անցկացվում է բանավոր հարցազրույցի միջոցով յուրաքանչյուր մասնակցի հետ առանձին:

- Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝**
- 1) Դիմում,
  - 2) Կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) բնօրինակը,
  - 3) Անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - 4) Աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),
  - 5) Ինքնակենսագրություն (Չեւ 4),
  - 6) Մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
  - 7) Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հաստատող փաստաթուղթ,
  - 8) ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճեն),
  - 9) Հրապարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան կոչումը հաստատող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):

Փաստաթղթերն ընդունվում են **2023 թ. օգոստոսի 23-ից մինչև սեպտեմբերի 5-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ,կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **2023 թ. սեպտեմբերի 8-ին՝ ժամը 12:00-ին**, Արմավիրի պետական ինդուստրիալ մանկավարժական քոլեջում, հասցեն ք. Արմավիր, Արովյան 170: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (093) 27-44-42, (0237) 2-37-09 հեռախոսահամարներով:

### Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ ՀՀ ԿԳՄՍՍ «Արարատի պետական բշկական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Ֆիզկուլտուրա» (630 ժամ), «Հայոց լեզու» (236 ժամ), «Հայ գրականություն» (236 ժամ), «Հայոց պատմություն» (540 ժամ), «Հասարակագիտություն» (258 ժամ) առարկաների դասախոսի թափուր տեղերի համար:

**Վերոնշյալ թափուր տեղերի մրցույթին կարող է մասնակցել այն անձը, ով համապատասխանում է՝**  
- հանրակրթական առարկաների դասավանդման դեպքում՝ «Հանրակրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին,  
- մասնագիտական մոդուլների դեպքում՝ տվյալ մասնագիտության պետական կրթական չափորոշիչով սահմանված պահանջներին:

- Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝**
- դիմում (Չեւ 1),
  - կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում)
  - ինքնակենսագրություն (Չեւ 4),
  - մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
  - Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, քաջատուրային Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
  - հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր, ( դրանց առկայության դեպքում):

Փաստաթղթերն ընդունվում են **2023 թ. օգոստոսի 23-ից մինչև սեպտեմբերի 5-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից մինչև 16:00-ը, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից**, Արարատի պետական բժշկական քոլեջում, հասցեն ք. Արարատ, Խանջյան 63:

Փաստաթղթերի ընդունումը կանցկացվի՝ ըստ կարգի:  
Մրցույթը տեղի կունենա **սեպտեմբերի 7-ին՝ ժամը 13:00-ին**, Արարատի պետական բժշկական քոլեջում, հասցեն ք. Արարատ, Խանջյան 63:  
Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (0234) 4-41-04, (093) 93-98-98 հեռախոսահամարներով:  
Էլեկտրոնային հասցեն՝ abccollege@mail.ru:

### Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Կոտայքի մարզի «Պտղնիի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի ինֆորմատիկայի (8 դասաժամ), քիմիայի (11 դասաժամ), բնության (2 դասաժամ), Հայոց եկեղեցու պատմության (5 դասաժամ), պատմության (17 դասաժամ), հասարակագիտության (9 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղերի համար:

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՍ մշակված հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին:

- Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝
- դիմում (Չեւ 1), մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
  - բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ),
  - անձը հաստատող փաստաթուղթ,
  - «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում),
  - ինքնակենսագրություն (Չեւ 5),
  - այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,
  - ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,
  - հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում),
  - որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում՝ հավաստող փաստաթուղթ:

ՏՕՐԵՆԻ կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են բեռություններ, մասնակիցը կարող է մինչև փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք: Փաստաթղթերն ընդունվում են **օգոստոսի 23-ից մինչև սեպտեմբերի 5-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 11:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ,կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:** Մրցույթը տեղի կունենա **սեպտեմբերի 7-ին՝ ժամը 14:00-ին**, ՀՀ Կոտայքի մարզի Պտղնիի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն գ. Պտղնի, փ. 2, չ. 2: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (099) 16-18-01, (094) 16-12-01 հեռախոսահամարներով:

### Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ Էջմիածնի Վարդգես Զանգասայանի անվան պետական քոլեջի «Մաթեմատիկական անալիզի հիմունքներ» (108 ժամ), «Անալիտիկ երկրաչափության տարրեր» (108 ժամ), «Դիֆերենցիալ եւ ինտեգրալ հաշվի կիրառությունները» (144 ժամ), «Դիսկրետ մաթեմատիկայի կիրառությունները տնտեսության տարրեր ոլորտներում» (72 ժամ), «Ինտերպոլացիա եւ դիֆերենցիալ հավասարումների լուծման մեթոդներ» (72 ժամ), «Հավանականությունների տեսություն եւ մաթեմատիկական վիճակագրություն» (96 ժամ), «Մաթեմատիկական հաշվարկների հիմունքներ» (108 ժամ), «Ռուսաց լեզու» (1136 ժամ), «Մասնագիտական հաղորդակցում ռուսաց լեզվով» (90 ժամ), «Օբյեկտ կողմնորոշված ծրագրավորման ներածություն» (144 ժամ), «Օբյեկտ կողմնորոշված մոդելի կիրառում» (288 ժամ), «Գրաֆիկական ինտերֆեյսի ծրագրավորում» (144 ժամ), «Դիմանիլ WEB կայքերի նախագծում» (144 ժամ), «Բանկային մարքեթինգ» (108 ժամ), «Արժեթղթերով գործառնություններ» (144 ժամ), «Կիրառական տնտեսագիտություն եւ գործարար հմտություններ» (144 ժամ), «Անձնական խնամքի, հիգիենայի եւ բուժական ծառայությունների սպասարկման կազմակերպում» (180 ժամ), «Սոցիալ-կենցաղային ծառայությունների սպասարկման կազմակերպում» (72 ժամ), «Արդյունաբերական համակարգի ծառայությունների սպասարկման կազմակերպում» (72 ժամ), «Մանրածախ առևտուր» (90 ժամ), «Առևտրի սարքավորումներ» (36 ժամ), «Առք ու վաճառքի պայմանագրային գործունեության հմտություններ» (72 ժամ), «Մեծածախ առևտուր» (72 ժամ), «Մերչանդայզինգ» (36 ժամ), «Միջազգային առևտրային գործառնություններ» (72 ժամ), «Առևտրային համակարգային ծրագրեր «ԳՕ առևտուր» համակարգ» (54 ժամ), «Պարարտանյութերի տեսակները եւ օգտագործումը» (72 ժամ), «Բույսերի աճման եւ զարգացման համար անհրաժեշտ գործոնները» (54 ժամ), «Մոլայիտները եւ պայքարը դրանց դեմ» (36 ժամ), «Գյուղատնտեսական մեքենաների եւ սարքավորումների շահագործում» (48 ժամ), «Կերային մշակաբույսերի եւ բուսական ծագման կերերի արտադրության տեխնոլոգիաները» (72 ժամ), «Բանջարաբուսատեսակի մշակաբույսերի մշակության եւ բերքահավաքի տեխնոլոգիաները» (60 ժամ), «Բույսերի պաշտպանություն» (72 ժամ), «Ցանցաշրջանառության համակարգը եւ նրանց առանձնահատկությունները» (48 ժամ), «Դաշտային մշակաբույսերի մշակության եւ բերքահավաքի տեխնոլոգիաները» (72 ժամ), «Մշակաբույսերի արտադրության տեխնոլոգիաները պաշտպանված գրունտի պայմաններում» (60 ժամ), «Լանջերի վրա բազմամյա տնկարքերի հիմնման տեխնոլոգիաները» (72 ժամ), «Լուսանկարչություն» (108 ժամ), «Օպերատորական հիմունքներ» (72 ժամ), «Նկարչական ձեւավորում» (36 ժամ), «Դեռուստա եւ կինոտեխնիկա» (72 ժամ), «Համակարգային մոնտաժ» (72 ժամ) առարկաների (մոդուլների) դասախոսի թափուր տեղերի համար:

**Մանկավարժի համապատասխանության նկատմամբ պետական կրթական չափորոշիչով սահմանված պահանջները.**

- Բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ:

- Պահանջվող փաստաթղթերի ցանկը՝**
1. Դիմում,
  2. կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),
  3. անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
  4. աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),
  5. ինքնակենսագրություն,
  6. մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
  7. այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, քաջատուրային Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
  8. Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճենը),
  9. Հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):
- Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչև 2023 թ. օգոստոսի 30-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից**, Էջմիածնի Վարդգես Զանգասայանի անվան պետական քոլեջում:
- Մրցույթը տեղի կունենա **2023 թ. օգոստոսի 31-ին՝ ժամը 13:00-ին**, Էջմիածնի Վարդգես Զանգասայանի անվան պետական քոլեջում:  
Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (098) 55-22-72 հեռախոսահամարով:

### Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ ՀՀ ԿԳՄՍՍ «Նաիրիի արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում եւ նորոգում» մասնագիտության (1 դրույթ) արտադրական ուսուցման վարպետի, «Ինֆորմատիկա» եւ «Համակարգային օպերատորական հիմունքներ» (տարեկան 360 դասաժամ) առարկաների ուսուցչի թափուր տեղերի համար:

Արտադրական ուսուցման վարպետի եւ ուսուցչի վարձատրությունը որոշվում է՝ ըստ հաստիքացուցակի, տարիֆիկացիոն ցուցակի եւ դասաբաշխման:  
Մրցույթի մասնակիցների գիտելիքների եւ մասնագիտական կարողությունների ստուգումն անցկացվելու է բանավոր հարցազրույցի միջոցով՝ ըստ ուսումնարանի կողմից կազմված բանավոր առաջարկանքներից, որոնք առնչվում են դասավանդվելիք առարկային (մոդուլին) եւ մանկավարժական գործունեությանը:

**Մրցույթին կարող է մասնակցել այն անձը ով համապատասխանում է՝**  
- հանրակրթական առարկաների դասավանդման դեպքում՝ «Հանրակրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին,  
- մասնագիտական առարկաների դեպքում՝ տվյալ մասնագիտության պետական կրթական չափորոշիչով սահմանված պահանջներին:

- Մրցույթին մասնակցելու համար անձը ներկայացնում է հետևյալ փաստաթղթերը՝**
- 1) Դիմում,
  - 2) կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) բնօրինակը,
  - 3) Անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - 4) Աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),
  - 5) Ինքնակենսագրություն (Չեւ 4),
  - 6) Մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
  - 7) Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ – ում աշխատելու իրավունքը հաստատող փաստաթուղթ,
  - 8) ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճեն),
  - 9) Հրապարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հաստատող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):

Փաստաթղթերն ընդունվում են **2023 թ. օգոստոսի 23-ից մինչև սեպտեմբերի 5-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 16:00-ը, բացի շաբաթ,կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:** Մրցույթը տեղի կունենա **2023 թ. սեպտեմբերի 8-ին՝ ժամը 13:00-ին**, Նաիրիի արհեստագործական պետական ուսումնարանում, հասցեն ք. Եղվարդ, Երեւանյան 10: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (093) 26-91-26, (077) 56-39-52 հեռախոսահամարներով:

### Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ «Գյումրու հ. 1 արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում եւ նորոգում» ավտոփականագործ արտադրական ուսուցման վարպետի (0,5-1 դրույթ), «Ռադիոէլեկտրոնային միջոցների տեխնիկական սպասարկում եւ նորոգում» ռադիոէլեկտրոնային-արտադրական ուսուցման վարպետի (0,5-1 դրույթ), «Վարսավիրական արվեստ եւ զարդային դիմափարդարում» դիմափարդար-արտադրական ուսուցման վարպետի (0,5-1 դրույթ), «Վարսավիրական արվեստ եւ զարդային դիմափարդարում» մասնագիտարար-արտադրական ուսուցման վարպետի (0,5-1 դրույթ), «Խոհարարական գործ» խոհարար-արտադրական ուսուցման վարպետի (0,5-1 դրույթ) եւ «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի դասախոսի (0,5-1 դրույթ) թափուր տեղերի համար:

- Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝**
- դիմում (Չեւ 1),
  - կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում)
  - ինքնակենսագրություն (Չեւ 4),
  - մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
  - Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, քաջատուրային Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
  - ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճեն),
  - հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր, ( դրանց առկայության դեպքում):
- Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչև 2023 թ. օգոստոսի 28-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ,կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:** Գյումրու հ. 1 արհեստագործական պետական ուսումնարանում, հասցեն ք. Գյումրի, Թամանյան 2 (գազի գրասենյակի հարեանտրայնը):
- Մրցույթը տեղի կունենա **2023 թ. օգոստոսի 31-ին՝ ժամը 9:30-ից:** Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (0312) 3-03-72 հեռախոսահամարով:

**Նախորդ համարի խաչբառի պատասխանները**

**Ուղղահայաց**

1. Սապֆո, 2. Աննար, 3. Տոմսկ, 4. Կարապ, 5. Նահապետ, 6. Պապակ, 7. Աշուշա, 8. Վիդա, 9. Ազրա, 11. Օնեգա, 19. Ազատ, 21. Տոման, 22. Վեներա, 24. Բրունո, 25. Սեգրե, 26. Բարն, 27. Բոռն, 29. Սազի, 31. Նատա, 33. Նեստոր, 38. Ոսկի, 40. Ամոն, 41. Ազահ, 42. Արզնի, 43. Դարբին, 44. Վշտի, 45. Գանդի, 47. Լուի, 51. Գրամ, 52. Հույս, 53. Գորգ, 54. Երազ, 55. Ամեն, 57. Անիել, 58. Դաս, 60. Ամատի, 62. Նամո, 63. Լուար, 65. Սիգբան, 68. Իլֆ, 70. Արկանգաս, 71. Առաքել, 73. Ասլան, 74. Լարում, 75. Սմիթ, 76. Մարյան, 78.Արշամ, 82. Օկտան, 83. Ամուր, 88. Արագիլ, 90. Ակնարկ, 91. Ջորգե, 92. Անթիվ, 93. Բատով, 95. Ադյան, 96. Դեպո, 99. Գրավ, 100. Անոն, 101. Տուրե:

**Հորիզոնական**

1. Սպարտակ, 6. Պրադո, 8. Վրան, 10. Անարա, 11. Օրի, 12. Մոր, 13. Պրուս, 14. Որով, 15. Ֆրանս, 16. Ապագա, 17. Սեուլ, 18. Կապ, 20. Կտավ, 23. Աբաս, 28. Բես, 30. Եղան, 32. Սարոյան, 34. Տասման, 35. Առու, 36. Տեգ, 37. Եմոտ, 39. Նար, 41. Անանյ, 44. Վիզներ, 46. Սալոմե, 48. Անտաշ, 49. Անգոր, 50. Տուն, 52. Հիգիենա, 56. Բարդի, 59. Գարբու, 61. Ջինին, 63. Լինա, 64. Յար, 66. Անիտա, 67. Ամիս, 69. Գազան, 72. Իրան, 74. Լաստ, 77. Ստալ, 79. Պարմի, 80. Ֆրանկ, 81. Բուլ, 84. Արքա, 85. Արշակ, 86. Թուրմանյան, 87. Տամն, 89. Ջուլա, 92. Ամբար, 94. Վարդան, 97. Բոնն, 98. Անարգ, 100. Աստոն, 102. Թաս, 103. Պիեռ, 104. Ազնի, 105. Արաբո, 106. Վավիլով, 107. Գրոտենկ:











